

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN

LÖRDAG 17 SEPTEMBER 2022 • VECKA 37 • PRIS: 30 KR

KULTUR • D2 • S33

Ett konstverk med mästarens signatur

NÖJE • D2 • S38

Värmlänning sätter tonen i Tunna blå linjen

Extrem ökning av fjärrvärmekunder

ENERGI. Det är hårt tryck på fjärrvärme. Ett genomsnittligt år ansluts uppemot 15 villahushåll till nätet, men i år kommer runt 40 hushåll att anslutas i Karlstad. En orsak är de höga elpriserna:

Jämfört med om du har direktverkande el så är det väldigt förmånligt med fjärrvärme rent ekonomiskt, säger Erik Kornfeld, vd på Karlstads energi. **D1 • S4**

ISHOCKEY. Åslund om fem starka ögonblick

I dag har Färjestad premiär och en som varit med om ett rejält antal sådana är trotjänaren Per Åslund. Han är sist ut i vår reportageserie om starka FBK-ögonblick och berättar om sin långa resa. **D2 • S42-43**

FOTO: LISA OLAISSON

NYHETER • D1 • S5

Bär på cancer-genen – Olivia, 20, opererar bort bröstet

Olivia Stefansson.

VALET 2022 • D1 • S8

Så ska OR styra framöver

NYHETER • D2 • S64

Hjärtegåvan fyller 25 år

INSÄNDARE • D1 • S29

” Hur svårt kan det vara att göra rätt?

Storhandlare

VÄDER • D2 • S57

13 till 17 grader och växlande molnighet

Snabba nyheter i vår app

Följ kategorier, områden och ämnen som intresserar dig.

EXTRAPENGAR?

Låna på dina värdesaker hos oss!

PANTBANKEN KARLSTAD

Nygatan 3 Hagatorget, Karlstad • 054-10 00 75
www.pantbanken.se

VI BYGGER

Villor
Fritidshus
Garage
Väggmoduler

Vi finns i Arvika-Karlstad
0570-212 35
www.ambab.se

Din husleverantör!

Arvika Modul & Bygg AB

Linus 073-821 33 92
Anders 073-182 60 94

Kultur

IDAG: NÖJE S38 • **SPORT** S42-52 • **EFTERTEXT** S53 • **RADIO & TV** S58

KONSTHISTORIA. **Värmländska syskon ärvde ett renässanskonstverk och blev konstdetektiver på kuppen**

En kejsarlig hand. Men vems var handen som höll i penseln när tavlan blev till? Ett är säkert: en värmländsk familj har en riktigt gammal målning i sin ägo, och stämmer signaturen, är de snart rika som kejsare.

FOTO: LENA RICHARDSON

Kejsarligt konstverk med mästarens signatur

■ Lars och hans syskon har ärvt ett mysterium, som gjort dem till konstdetektiver.

I en guldrum någonstans i Värmland sitter en målning som kan vara en världssensation och en dyrgrip.

Kol 14-undersökningen pekar på selskiftet 1400-1500 och signaturen får hjärtat att slå extraslag.

Målningen har funnits i familjen länge och föreställer en man, avbildad mot djup-

svart bakgrund. Han ger ett bistert intryck, är iklädd rustning och ser ut att vara

en mäktig person - men i ägarfamiljen har han oftast gått under namnet "farbrorn med käppen"!

- Mamma minns tavlan sedan hon var liten. Hon var jätterädd för den arga farbrorn.

Romersk kejsare

Hon brukade springa förbi den i matsalen där den satt då och det kan man förstå.

- Den ser väl ganska skräckinjagande ut för ett litet barn!

Tavlan har också fått heta

"kejsartavlan", för den avporträtterade mannen har de kommit fram till är den romerske kejsaren Domitianus.

Men vem har målat porträttet?

Ingen vet. Men syskonen jobbar hårt för att ta reda på det.

Mångametoder

Datering med kol 14-metoden, Raman-spektroskopi, UV/IR-fotografering, röntgen, mikroskopi och arkivjakt: metoderna de tagit till

är många. Men det var med en alldeles vanlig ficklampa, som deras nyfikenhet gick upp på en helt ny nivå. Det var redan 1994 som en av dem av en slump upptäckte en bokstav i vänstra delen av målningen som då hängde i föräldrahemmet.

- Jag hade bara tur. Jag skulle flytta på tavlan och såg i:et, började undersöka med en ficklampa och såg fler knappt synliga bokstäver, bytte till starkare belysning och då uppenbarade sig hela signaturen. Vilken

upplevelse det var, berättar Lars.

Dold av tidens tand

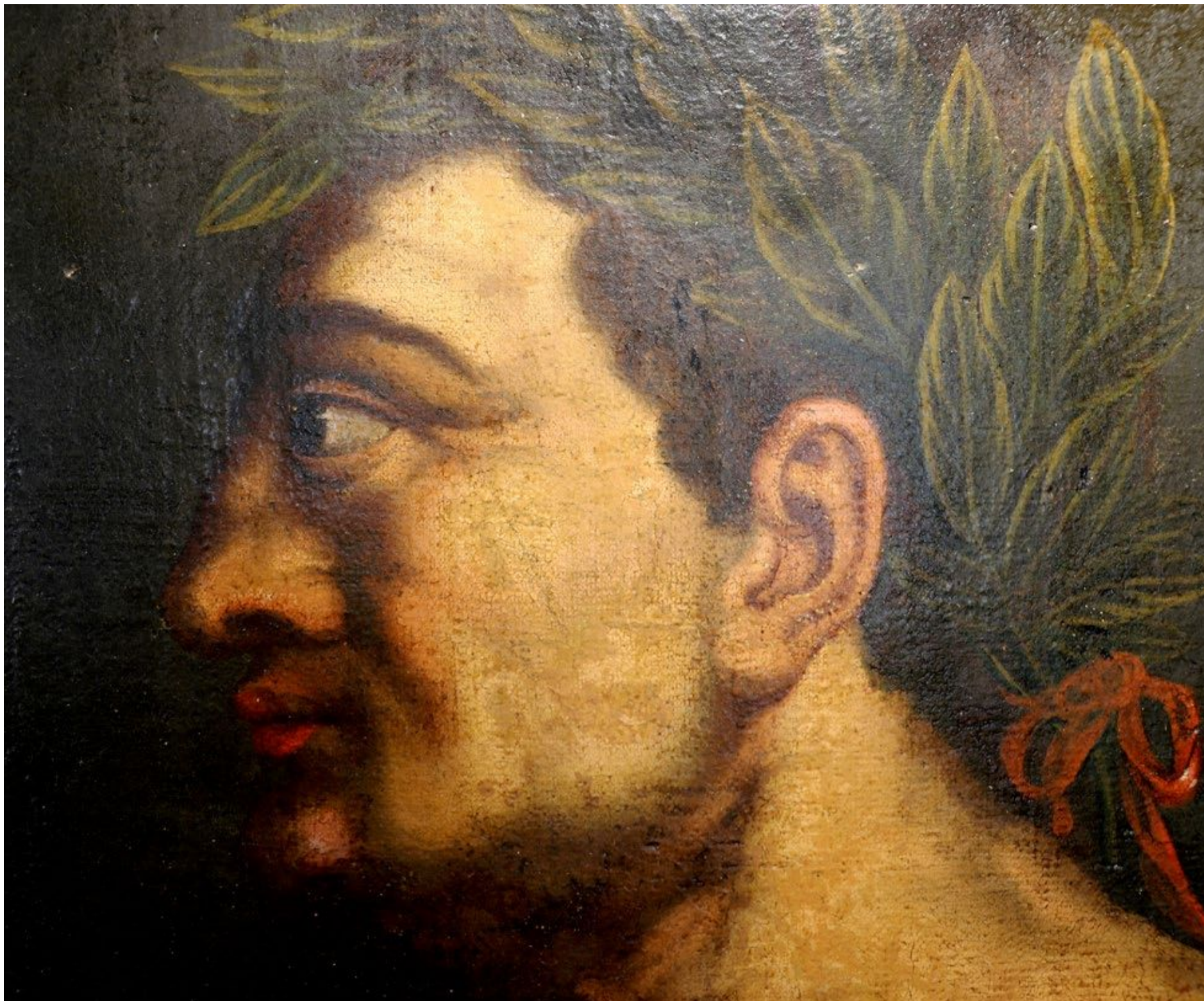
Signaturen är inte synlig vid en snabb anblick.

- Det är nog tiden, fernissan och tidens tand, säger Maria.

Men när Lars tar fram en LED-lampa och lyser, som han gjorde den där gången, då går det att läsa.

Forts. på nästa sida

KONSTHISTORIA. Farbrorn med käppen eller kejsaren – en målning med anor och potential

Den ärvda tavlan har gjort syskonen till konstdetektiver och stämmer signaturen på tavlan - då är det en verklig raritet de fått på sin lott.

FOTO: LENA RICHARDSON

”Morfar sa att det var någ

Och det står faktiskt: L da Vinci.

Samma konstnär som målade Mona Lisa och Nattvardens. L da Vinci står det, och under det Pinxt.

Snart efter upptäckten dämpades dock entusiasmen.

- Vi hörde av oss till några konstexperter då, men det var lite svårt mottagande där. Då hade vi inga tekniska undersökningar än, säger Maria.

Projektet lades på is, men mysteriet låg där latent och gnagde.

- Under åren som gått har det kommit bättre undersökningar som man kan göra. Då drog vi igång, säger Maria.

- I tre år nu har vi hållit på och gjort alla de här undersökningarna.

Ni har blivit rena rama konstdetektiverna?

- Vi har lärt oss enormt mycket under de här åren, säger Lars.

Och analyserna de gjort hittills

har inte krossat hoppet. Kol 14-undersökningen av duken exempelvis pekar på slutet av 1400-talet - början av 1500-talet. Röntgenundersökningen visar inga tidigare målningar under målningen. Däremot kan man se att den retuscherats, dock inte i partiet där signaturen sitter.

- Det som varit genomgripande hela tiden är att alla undersökningar som varit gjorda, har inte på något sätt kunnat avfärda att det rör sig om en målning från tiden kring sekelskiftet 1500, säger Lars.

På hemlig ort i Värmland

Vi träffas hemma hos Lars syster Maria, som just nu har tavlan. Jag har parkerat bilen en bra bit ifrån huset och det känns lite som att vara med i en agentroman. Vi har haft en hel del hemlighetsmakeri för oss och allt vi pratar om kan

inte skrivas i tidningen.

Var vi är, får förbli en hemlighet, liksom var tavlan varit sedan 30-talet, och både ”Lars” och ”Maria” är fingerade namn, för säkerhets skull.

Men tavlan hänger där på en vägg i ett för övrigt ganska vanligt vardagsrum, någonstans i Värmland, ett landskap som tavlan nu genom arv återkommit till efter många år på annan ort.

Auktionsfynd i Arvika

- Den köptes på auktion i Arvika i slutet av 30-talet. Det var en auktion med saker som A G Hedenskog samlat, berättar Lars.

Hedenskog var mannen som bland annat grundade museet Sägudden i Arvika och han var en stor konstsamlare.

Syskonens morfar bodde vid denna tid på en ort i Mellansve-

RISKFYLLT
”Alla konsthistoriker nu är livrädda för att ta i sådana saker, på grund av det här med Salvator Mundi.”

Lars

rige, men hade ett jobb i centrala Värmland. Hur han fick nys om auktionen i Arvika vet de inte, men dit åkte han, bjöd på tavlan och fick med sig den hem.

Snuvade Fjaestad

- Historien vi har hört är att det sägs att Gustaf Fjaestad också hade velat köpa tavlan, men han kom för sent. Precis efter auktionen erbjöd han morfar tio gånger pengarna, men som tur var tackade morfar nej.

Vad auktionspriset landade på vet de inte, men de tror att det var en mindre summa.

- Vi tror att det var 50 kronor, eller om det kanske var 500, vi är osäkra på det, säger Lars.

Salvator Mundi skrämmer

Vad värdet är idag beror alldeles på vad alla analyser landar i. Och,

Den romerska kejsaren Domitianus avbildades på ett pampigt sätt. Han levde år 51 till 96 och målningen är troligen gjord kring sekelskiftet 1400-1500.

Varje del av den antika tavlan måste undersökas.

FOTO: LENA RICHARDSON

Leonardo da Vincis "Salvator Mundi" såldes för över 400 miljoner dollar på Christies i New York i november 2017.

FOTO: JULIE JACOBSON

Självporträtt av Leonardo da Vinci. Han föddes den 15 april 1452 och dog 2 maj 1519. Han var konstnär, men också arkitekt, ingenjör, uppfinnare, naturforskare, matematiker, musiker och filosof.

FOTO: AP PHOTO

Signaturen är inte lätt att fotografera, men när man ger den rejält med ljus framträder bokstäverna: "L da Vinci" och "Pinxt".

FOTO: PRIVAT

got speciellt med tavlan"

inte minst, vad expertisen drar för slutsatser av dem.

- Alla konsthistoriker nu är livrädda för att ta i sådana saker, på grund av det här med Salvator Mundi. Den har det ju blivit väldigt mycket problem med, säger Lars.

Den målningen "upptäcktes" som en målning av Leonardo da Vinci och såldes i november 2017 för 450,3 miljoner dollar (cirka 3,8 miljarder svenska kronor). Idag ifrågasätts det om den verkligen är en da Vinci-målning.

Lars och Maria har lyckats forska fram att deras tavla på 20-talet var till salu på Christies i London. Då sades den vara en målning av Tizian, en annan stor renässansmålare.

Från Arvika har de inte fått tag på någon auktionskatalog.

- Morfar sa att det var något speciellt med tavlan, men han gjorde aldrig några efterforskningar, vad

vi vet, säger Lars.

Barnbarnen har forskat desto mer och det har bara blivit mer och mer spännande.

- Vi hittar mängder av indicier och allt måste kollas.

Varje svar ger liksom en ny fråga. Skepsis är sunt, men vad som till sist avgör, det vet de inte.

Vad ska man tro på

- Det är enormt svårt. Vi har en tavla som är signerad - är det mer troligt än att någon säger att "stilen liknar, det skulle nog kunna vara" och gör en tillskrivning? Vad säger konstvärlden om den här situationen, om man med tekniska undersökningar inte kan säga att den är falsk eller påmålad senare? Vad väljer man att tro på? säger Maria.

- Och vi är ju inte säkra på att han gjort hela, utan varit delaktig och sen har den blivit övermålad och

retuscherad och den gamla fernissan gör att den ser mörkare ut. Tavlan ser annorlunda ut nu än hur den såg ut från början, säger Lars.

Går inte att dela

De har sannerligen arvt ett mysterium. Det kan vara svårt nog vid ett arvskifte att dela upp sedvanliga prylar som mosters gamla vas, farfars jakttroféer och mammas älskade Hackefors-servis i 78 delar. Här handlar det om en unik målning, som i bästa fall har ett mycket stort värde.

- Vi har resonerat som att vi har en andel var. Det går inte att dela på det viset, säger Maria.

- Speciellt inte efter att vi hittade namnteckningen. Då var vi tvungna att forska för att se hur det skulle bli och vad framtiden kunde säga om det, säger Lars.

Ni låter väldigt eniga trots allt

som står på spel?

- Vi är ense om hur vi ska gå vidare och att vi kritiskt ska granska det som kommer fram, säger Maria.

1400-talsmålning

Kanske kommer de aldrig till hundra procentig visshet.

Kanske är tavlan, trots signaturen, "bara" en 1400-talsmålning av en okänd konstnär.

- Man kan presentera fakta och så får omvärlden avgöra, vad gör vi med den här faktan?

Men om den anses äkta och ni blir miljardärer?

- Är den äkta har inte vi resurser för att behålla den, bara att ha den försäkrad skulle kosta en mindre förmögenhet, säger Lars.

- I nästa generation blir det ännu fler delägare, så det kanske är enklare att sälja, säger Maria.

De skulle också vilja att den på

något vis kunde visas för fler.

- Den måste komma ut till världen, säger Lars men tror att det också krävs mer fakta för att ett museum ska vilja visa den.

Trots allt de redan gjort, är de bara i början av resan. Fortsättning kommer att följa.

Är ni helt säkra på att ni vill ha facit?

- Det vore väldigt trevligt att få reda på det. Nu har vi levt med den här spänningen så länge, så det vore roligt att äntligen få en lösning på mysteriet kring vår målning, säger Maria.

Lena Richardson
054-199775
lena.richardson
@nwt.se